

MOTIONER

VÄCKTA HOS

STOCKHOLMS STADSFULLMÄKTIGE

ÅR 1916.

N:r 22.

Av fröknarna **Hedin** och **Quint**, om dyrtidshjälp för år 1917 åt lärarinnorna vid de av staden understödda högre flickskolorna i Stockholm.

Till Stockholms stadsfullmäktige.

Bland de löntagare, som kännbart beröras av den i riket rådande dyrtiden, befinna sig även lärarinnorna vid de kommunalt understödda högre flickskolorna i Stockholm.

Rörande dessa lärarinnors ställning och avlöningsförmåner samt den inverkan, dyrtiden har på deras ekonomi, tillåta vi oss hänvisa till den utredning, som innehålles i en här bifogad, av Stockholmskretsen av Flick- och samskoleföreningen avgiven promemoria (*Bil. A*). Av denna utredning framgår med all tydlighet, att ifrågavarande lärarinnor äro i stort behov av dyrtidshjälp, men även att ingen utsikt finnes att de skola kunna erhålla sådan från skolornas innehavare.

Såsom av promemorian ses, förefanns vid dess avfattande ännu den förhoppning, att från staten möjligen något dyrtidsbidrag skulle komma att lämnas för nästkommande år. Av här bilagda till styrelserna för stadsunderstödda högre flickskolor samt enskilda mellanskolor ställda skrivelse från kungl. läroverksöverstyrelsen (*Bil. B*) synes dock tyvärr framgå, att utsikterna härtill äro mindre än som antagits. Ett bispringande från Stockholms stads

sida är därför desto nödvändigare, och det kommunala understöd, som kan ifrågakomma, borde, vid ett godkännande av det i promemorian uppgivna beloppet per individ för den erforderliga dyrtidshjälpen, egentligen vara vida större, än där anförts såsom behöfligt.

I Stockholm kunna lärarinnorna vid de högre flickskolorna väl icke sägas vara i stadens tjänst anställda, men en del av deras löneförmåner utgår ju dock från staden. Kommunen lärer då även böra känna sig manad att bidraga till, att dessa löntagares av dyrtiden orsakade bekymmer bliva lättade.

På grund av vad nu anförts få vi hemställa:

att stadsfullmäktige ville uppdraga åt beredningsutskottet att inkomma med förslag angående dyrtidshjälp för år 1917 åt lärarinnorna vid de av Stockholms stad understödda högre flickskolorna.

Stockholm den 16 oktober 1916.

Alma Hedin.

Stina Quint.

Bilaga A.

Promemoria

rörande lärarinnornas vid de stadsunderstödda enskilda läroanstalterna löneförhållanden.

1:o) Enligt kungl. maj:ts nåd. kungörelse 29 okt. 1909 bestämdes lönerna för lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter till följande belopp:

För ämneslärarinna med lön enl. högre löneskalan:

Lönegrad.	Från skolan.	Lönetillägg från staten.	Ålders-tillägg från staten.	Ålders-tillägg från kommunen.	Summa.
1:a	1,200	200	—	—	1,400
2:a	1,200	200	200	100	1,700
3:e	1,200	200	400	200	2,000

För ämneslärarinna med lön enl. lägre löneskalan.

1:a	1,200	—	—	—	1,200
2:a	1,200	—	200	100	1,500
3:e	1,200	—	400	200	1,800
4:e	1,200	—	533,33	266,67	2,000

För övningslärarinnor i gymnastik, teckning, välskrifning, sång och huslig ekonomi pr veckotimme.

Lönegrad.	Från skolan.	Från staten.	Från kommunen.	Summa.
1:a	60	—	—	60
2:a	60	6,67	3,33	70
3:e	60	13,33	6,67	80

För övningslärarinna i handarbete pr veckotimme.

1:a	50	—	—	50
2:a	50	6,67	3,33	60
3:e	50	13,33	6,67	70

2:o) Dessa löner kort därefter otillräckliga, varför även kungl. maj:t 10 okt. 1913 uppdrog åt lärarlönenämnden att utarbeta förslag till ny löneroglering för sagda lärarinnor.

3:o) Levnadskostnaderna ytterligt stegrade. Enligt Statistisk månadsskrift, utgiven av Stockholms stads statistiska kontor, en stegring av omkr. 48 % för livsmedel, lyse och bränsle under tiden juli 1914—juli 1916. De allmänna levnadskostnadernas stegring under samma tid enligt Statistisk månadsskrift approximativt beräknad till 30 %.

4:o) En löneförbättring av 300 kr. för ämneslärarinna nödvändig för att sätta henne i stånd att med största sparsamhet draga sig fram utan skuldsättning. Jfr läroverksöverstyrelsens underdåniga anhållan om tillfällig löneförbättring för ämneslärarinna vid statens samskolor och för kvinnlig lärare vid kommunal mellanskola med 300 kr. samt för 1:a lärarinna vid statens samskolor och för kvinnlig lärare vid högre lärarinneseminarier med 350 kr.

5:o) Tre håll, från vilka hjälp kunde förutsättas: skolinnehavare, stat och kommun.

a) Skolornas innehavare icke i stånd att nämnvärt ingripa. År 1914 anhöllo lärarinnorna vid Stockholms enskilda läroanstalter om dyrtidstillägg. Skolstyrelserna förklarade sig icke i stånd att lämna sådant.

b) Centralstyrelsen för Flick- och samskoleföreningen har hos kungl. maj:t underdånigt anhållit om dyrtidshjälp för 1917 åt lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter i riket. Riksdagen har hittills vid anslag åt flickskolorna krävt kommunalt bidrag. Erhålles intet dyrtidstillägg från staten för 1917, stora bekymmer för lärarinnorna.

c) Hänvändelse till kommunen nödvändig.

6:o) Antal lärarinnor vid högre flickskolor i Stockholm, som kunna ifrågakomma att erhålla dyrtidshjälp:

Ämneslärarinnor med full tjänstgöring (föreståndarinnor inberäknade) 202.

Övningslärarinnor med sammanlagt antal veckotimmar 1,137.

Timlärarinnor i läsämnen med minst 10 veckotimmar, sammanlagt antal veckotimmar 329 (se Bilaga *).

*) Denna bilaga, innehållande specificerade uppgifter å ämnes-, övnings- och timlärarinnor i läsämnen vid de statsunderstödda flickskolorna i Stockholm, är här ej tryckt.

Kommunen lämnar pensionsbidrag till samtliga dessa lärarinnor samt ålderstillägg till föreståndarinnor, ämneslärarinnor med full tjänstgöring och övningslärarinnor.

7:o) Önskemål: 100 kr. för ämneslärarinna (även föreståndarinnor) samt för övnings- och timlärarinna i proportion därtill.

Stockholm den 16 oktober 1916.

Å Stockholmskretsens av Flick- och Samskoleföreningen vägnar:

MATILDA WIDEGREN.

Ordförande.

Ellen Östrand.

Sekreterare.

Bilaga B.

Till styrelserna för statsunderstödda högre flickskolor samt enskilda mellanskolor, angående åtgärder för utverkande hos vederbörande kommuner av en tillfällig löneförbättring åt lärarpersonalen vid nämnda skolor.

I den utredning angående ny löne- och pensionsreglering för vissa lärarkategorier, som uppdragits åt den av kungl. maj:t den 5 juli 1912 förordnade lärarlönenämnden, ingår även en revision av avlöningsbestämmelserna för lärarinnorna vid flickskolor och vissa andra enskilda läroanstalter. Det torde härav framgå, att de avlöningsförhållanden, som för närvarande äro gällande för sistnämnda lärarinnor, icke kunna anses vara tillfredsställande. Lönenämndens behandling av denna lönefråga pågår för närvarande och torde kunna förväntas bli avslutad inom den närmaste tiden, ehuru med all sannolikhet icke så tidigt, att nådig framställning angående löneroglering för ifrågavarande lärarinnor skulle kunna göras till nästkommande års riksdag. Då även utsikterna för en tillfällig löneförbättring genom statsmakternas bemedling, avseende nästkommande år, torde vara ovissa, synes ringa möjlighet före-

finnas, att för år 1917 någon förbättring i lärarinnornas avlöning skall kunna beredas av statsmedel.

Den allvarsamma kristid, som för närvarande övergår vårt land, måste givetvis kännas särskilt tryckande för en grupp löntagare, vars avlöningsförmåner redan före kristidens inträdande ansågos otillräckliga. Och då för närvarande ingen ljusning kan skönjas i dessa tryckta förhållanden, vilka i varje fall kunna förväntas fortfara en avsevärd tid framåt, måste utvägar sökas att lindra svårigheterna.

Det är för kungl. läroverksöverstyrelsen icke obekant, att i åtskilliga fall skolorna själva trätt emellan och berett sina lärarinnor någon tillökning av de lagstadgade lönerna i form av tillfällig löneförbättring. I någon allmänna omfattning torde emellertid detta icke kunnat ske, då de enskilda skolornas ekonomi i allmänhet icke tillåter några utgifter utöver de oundgängligen nödvändiga, liksom också av denna anledning de beviljade löneförhöjningarna, där de förekommit, måst bliva jämförelsevis obetydliga.

På många orter äro kommunerna ägare av de enskilda skolorna. Det torde med skäl kunna antagas, att dessa kommuner skola befinnas villiga att lämna sin medverkan till en tillfällig löneförbättring åt de i deras tjänst anställda lärariinnorna. Även beträffande de kommuner, som icke hava äganderätt till respektive skolor, torde det icke vara förmätet att ifrågasätta en dylik villighet. De skolor, om vilka det här är fråga, äro på grund av gällande författningar sedan flera år i avsevärd mån hänvisade till ekonomiskt understöd i olika former från vederbörande kommuner. Det bör då även ligga inom området för det kommunala intresset att åtminstone i någon mån söka lindra de nuvarande svårigheterna för dem, som fylla lärarens och uppfostrarens ansvarsfulla och makt-påliggande uppgifter inom samhället.

Med hänsyn till här anförda omständigheter har överstyrelsen ansett sig böra vända sig till de särskilda styrelserna för flickskolorna och vissa med dem likställda läroanstalter i riket med hemställan, att skolstyrelserna måtte genom lämplig framställning till vederbörande kommunalstyrelse eller på annat sätt söka åt den vid respektive läroanstalt anställda lärarpersonalen utverka en tillfällig löneförbättring närmast för nästkommande år. Med tacksam hägkomst av den beredvillighet att understödja sina läroverk, som

kommunerna vid flera tillfällen på ett uppoffrande sätt lagt i dagen, hyser överstyrelsen för sin del de bästa förhoppningar om framgången av en dylik hänvändelse.

Stockholm den 14 oktober 1916.

AUG. FALK.

Gust. Rydberg.

Anders Hennig.

August Johansson.

Axel Åström.

O. Sellgren.